

Nr 353.

Av herr **Johansson** i Edsbyn, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 102, med förslag till kommunalskattelag m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 102, med förslag till kommunalskattelag m. m., finnas bestämmelser intagna beträffande fastighetstaxeringen, som kunna ge anledning till ojämn och orättvis skattebelastning de olika fastighetsägarna emellan.

Enligt förslaget 2 § skall garantiskatt utgå för jordbruksfastighet med sex skatteören för varje fulla etthundra kronor av fastighetens jordbruksvärde och fyra skatteören för varje fulla etthundra kronor av fastighetens skogsvärde. Enligt 23 § i samma förslag får emellertid avdrag göras, då det gäller beskatta den årliga nettointäkten av jordbruksfastighet, med det belopp, som skall anses beskattat genom nämnda fastighets- eller garantiskatt.

Vad beträffar den del av fastighetsskatten, som faller på *jordbruksvärdet* av en fastighet, torde inga allvarliga invändningar vara att göra mot förslaget, alldenstund *denna del* av en fastighet genom årliga skördar i regel lämnar *årlig* inkomst, som i de flesta fall går upp till eller överstiger det belopp, för vilket fastighetsskatt utgått av ägaren eller brukaren av fastigheten ifråga. Beträffande åter skatten för den del av fastigheten, som benämnes skogsvärdet, ställer det sig betydligt mera komplicerat att tillgodose kravet på billighet och rättvisa i beskattningen, då man skall tillämpa båda skatteformerna, årlig fastighetsskatt och skatt för nettointäkten de år skogen skördas. Som bekant lämnar ett och samma skogsområde icke årliga skördar, eller i varje fall är det icke förenligt med god ekonomisk skogshushållning att årligen uttaga skörd ur samma skogstrakt. I regel torde det med ekonomisk fördel ej kunna göras oftare än vart 15, 20 eller 25 år. Vid sådant förhållande säger det sig självt, att skogens ägare får vidkännas fastighetsskatt för sin egendoms skogsvärde under alla dessa år, men äger rätt vid *endast ett år* — det tillfälle då skogen skördas — att från nettointäkten av sitt skogsbruk göra avdrag för sin fastighetsskatt under *ett år*.

Verklig rättvisa i fråga om skogsbeskattningen torde därför ej kunna vinnas med mindre än att garantiskatten å fastighetens skogsvärde helt borttoges, och hela inkomsten från skogen beskattades vid det tillfälle, då skörd ur skogen uttoges. Då emellertid en sådan anordning för skogsbeskattningen för många kommuner säkerligen komme att medföra mycket

stora olägenheter på grund av den ojämna tillgången på skatteobjekt, så torde den ej kunna komma ifråga. Men om den fulla rättvisan på detta område icke kan vinnas genom nämnda anordning, då gäller det att se till att icke bestämmelserna i lagen för övrigt ge möjlighet för vissa skogsägare — och därvid i första hand de stora skogsägarna — att till förfång för kommunens övriga skattedragare komma undan med förhållandevis lägre skatter för sina skogsbruk än vad som pålægges de mindre skogsägarna. I detta hänseende finner jag det framlagda kommunalskatteförslaget icke tillfredsställande.

Det är isynnerhet bestämmelserna i punkt d) av 8 § i lagförslaget, som öppna möjlighet för de stora skogsägarna inom en kommun att beträffande sina egendomars skogsbeskattning komma undan med lägre skatter för sina skogsbruk än vad som pålægges de mindre skogsägarna för deras i förhållande till den verkliga inkomsten. Det är nämligen bestämmelsen om att vad som är att betrakta som en förvaltningsenhet i fråga om skogsbruk också får sammanslås till en taxeringsenhet, änskönt den utgöres av flera hemman eller lägenheter, som giva de stora skogsägarna denna möjlighet att komma undan med förhållandevis lägre skatter. Att denna möjlighet kommer att utnyttjas, i synnerhet inom de norrländska kommunerna, det är då säkert. För resten har det redan praktiserats under den provisoriska kommunalskattelagen på sina håll.

Vi kunna taga som exempel en norrländsk kommun, med små jordbrukslägenheter och stora skogsområden. Om vi antaga att denna kommun består av t. ex. 50 lika stora hemman och av enahanda beskaffenhet för övrigt så att taxeringsvärdena å de olika egendomarna äro lika stora. Av dessa 50 egendomar äges och brukas halva antalet eller 25 stycken av enskilda hemmansägare. Den andra hälften äges av ett sågverksbolag, som utarrenderat jordbrukslägenheterna till 25 olika brukare. För jordbruksvärdet å egendomarna få de olika brukarna, såsom varande arrendatorer, erlägga såväl fastighetsskatt som skatt för den nettointäkt de ha av jordbruket för varje år. Om då nettointäkten, såsom ofta är fallet med norrländska jordbruk, icke går till högre belopp än vad som genom fastighetsskatten redan är beskattat, så slippa de undan med blotta fastighetsskatten. Bolaget, som äger alla 25 hemmanen och själv brukar skogen, sammanför samtliga hemmans skogsarealer till en förvaltningsenhet och får det följaktligen även betraktat, som en taxeringsenhet. Fastighetsskatten för skogsvärdet å egendomarna betalar bolaget för varje år och avverkar skog samtidigt å så stor areal, som belöper sig på ett av dessa 25 hemman. Nettointäkten av skogsbruket går kanske till ungefär samma belopp, för vilket fastighetsskatt är erlagd. Följaktligen kommer även skogsägaren undan med blotta fastighetsskatten.

Men huru ställer det sig för de 25 enskilda hemmansägarna, som själva äga och bruka sina såväl jordbruks- som skogsområden. I likhet med arrendatorerna på bolagshemmanen betala de fastighetsskatt för jordvär-

det, som också här, i likhet med vad som var fallet med bolagshemmanen, ungefär motsvarar nettointäkten av jordbruket för varje år, och komma följaktligen, liksom arrendatorerna, undan med blotta fastighetsskatten för denna del av sin fastighet. Men samtidigt betalar han fastighetsskatt även för skogsvärdet å sin egendom för varje år men har endast en enda gång under dessa 15, 20 eller 25 år en avverkning å sin skog. Vid detta tillfälle har han en nettointäkt av sitt skogsbruk, som kanske svarar mot hela det sammanlagda belopp, för vilket han under hela tiden betalt fastighetsskatt, men äger nu att göra avdrag för fastighetsskatten för endast ett år. Den sammanlagda fastighets- och nettointäktsskatten för hela perioden blir i det tänkta fallet ungefär dubbelt så stor för den enskilde hemmansägaren som för ägare och brukare av bolagsegendomarna, tack vare att de senares skogsarealer inom kommunen fått sammanslös till en taxeringsenhet.

Denna orättvisa mellan de enskilda mindre jordägarnas skogsbeskattning å ena sidan och de stora bolagens å den andra kommer givetvis att väcka stort missnöje från de förstnämndas sida. Då det emellertid, såsom förut framhållits, på grund av andra omständigheter icke torde vara möjligt att helt borttaga fastighetsskatten å egendomarnas skogsvärde, så bör man i stället inrikta sig på att få bestämmelserna i lagen så avfattade, att full likställighet i beskattningshänseende uppkommer mellan större och mindre skogsägare. Det finns ingenting i fråga om beskattningen, som åstadkommer mera förargelse än påvisbara orättvisor.

Så vitt jag kan se, kan en rättelse i detta hänseende ske endast genom borttagandet av bestämmelsen i 8 § av det framlagda lagförslaget, som medgiver att skogsområde, som är att betrakta som en förvaltningsenhet, änskönt det består av flera hemman eller lägenheter, får sammanslös till en taxeringsenhet och att lagtexten och anvisningarna för övrigt omarbetas med hänsyn därtill.

Den invändning, som kan tänkas komma att göras mot en sådan åtgärd, skulle väl bestå däri, att en stor skogsägare, som har många egendomar inom en kommun sammanslagna till en förvaltningsenhet, har svårt att skilja på vad som kommer från den ena eller andra egendomen i nettointäkt. Om en sådan invändning kan ha något skäl för sig beträffande jordbruket, så tror jag inte att så är fallet beträffande skogsbruket, vilket det här är fråga om. I regel äro de stora egendomsägarnas egendomar sammanköpta av mindre egendomar, som såväl å skifteskartor som å marken äro utlagda var för sig. Att under sådana omständigheter vid en skogsavverkning skilja på vad som kommer från den ena eller andra egendomens skogsområden, kan ej vara förenat med några större svårigheter.

Skulle det vara fråga om mycket små skogsområden, på sammanlagt 50 eller högst 100 hektar, som ligga intill varandra och av andra skäl skulle vinna på att sammanslös till en taxeringsenhet änskönt de höra till olika hemman, så torde därav i beskattningshänseende ej någon

större praktisk olägenhet följa, men det bör i så fall tydligt preciseras, under vilka förhållanden det bör få ske.

På grund av vad sålunda anförts hemställes vördsamt,

att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 102, måtte besluta i kommunalskattelagen få inryckt bestämmelser, som förhindra ägare av en mångfald egendomar inom samma kommun att till en taxeringsenhet sammanföra egendomarnas skogsområden för att därigenom komma i åtnjutande av lägre skatter för sitt skogsområde än om varje egendom betraktades som särskild taxeringsenhet.

Stockholm den 16 mars 1927.

O. Johansson

i Edsbyn.